

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An cum Pontifex beneficia vacantia in montibus ordinarij prouidet, debeat
expressè huic iuri derogare, vt eius concessio teneat. punct. 14

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

7. Testes plures quam duo non requiruntur in instrumento, etiam ex iure regio.

Nemini dubium est collatione ius in beneficium acquiri, quia collatio est concessio beneficii vacantis facta ab habente potestatem: debet tamen esse acceptata; alius non ius in beneficium, sed ad beneficium ex illa provenit. Idem quod dicitur de collatione, dicendum est de institutione. Nam institutio est collatio, non quidem libera, sed obligatoria; hoc est debita certæ personæ, scilicet, ei, quæ est à patrono beneficii præsentata, ut latius hæc omnia tradidimus punct. 1. huius disp. Videndum ergo est, quis possit beneficia conferre, & quæ in illorum provisione servanda sint. Et ex his constabit, qualiter collatione ius in beneficium acquiratur.

2. Constat Romano Pontifici esse à Christo Domino plenum ius in beneficiis concessum, ita ut ipse (prout sibi magis expedire visum fuerit) possit beneficia cuiuscumque qualitatis sint, personis idoneis conferre. c. 1. de præben. in 6. c. 1. de elem. 1. ut lit. pendente c. 1. unita per modum. 9. 9. 1. Neque huic potestati obitare potest facultas ordinarij, alique prælati concessa providendi; quia illis solum respectu Pontificis est cumulativè concessa, non privativè. Neque Pontifex concedens facultatem ordinarij beneficia conferendi, se priuare poterat potestate à Christo concessa, ut habetur cap. Audum. 14. de præben. in 6. ibi. Nos igitur attendentes, quod est memorato Episcopo predictæ concessimus potestatem, penes nos tamen nihilominus remansit maior, & tradit, pluribus relatis, Gonzal. ad reg. mensum. §. 1. c. 2. proem. per totum. Speculat. n. 51. Garc. 5. p. de benef. cap. 1. à num. 1. c. seqq. Aug. Barbosa, 1. par. de potest. Episcop. alleg. 57. à num. 1.

3. Hinc fit, si Pontifex præveniat ordinarij in collatione beneficiorum, quæ ipse ordinarij conferre poterat, validam esse Pontificis collationem, quia est collatio ab habente æquam, imo maiorem potestatem, quam ordinarij; & deciditur expressè c. Audum. de præben. in 6. ibi; propter quod nostra, qui eandem occupavimus potestatem, potior debet esse conditio. Idem habetur c. si à sede. 31. eodem tit. cap. si plures. §. porro. de offic. deleg. in 6. & pluribus exornat Aug. Barbosa d. alleg. 57. à n. 10. Garcia, 5. p. de benef. c. 1. num. 9. Gonzal. ad reg. Cancell. §. 3. proem. à num. 1. c. seqq. Et idem est, si non constaret, quinam præveniret in collatione, an pontifex, an ordinarij; præferendus namque esset ob prærogativam conferentis prout à Pontifice, prout à ordinario: colligitur ex d. c. si à sede. de præben. in 6. clem. 1. §. neuro. ut, lite pendente, & tradit alios referens, Gonzalex. supra. num. 111. Barbosa, num. 14. Garcia num. 9.

4. Limitandum tamen est, nisi ex parte prouti ab ordinario concurreret possessio. Nam tunc ratione possessionis prævalet ius ordinarij, ut expressè habetur, c. si à sede. 31. de præben. in 6. & tradunt omnes. Quod adeo verum est, ut etiam si proutus ab ordinario possessionem non accepit eo die, quo fuit proutus, adhuc præferendus est prouto Pontificis, quia possessio facit presumere anteriorem fuisse proutum, & colligitur ex d. c. si à sede. cum generaliter dicat possessorem esse præferendum, cum de anteriore provisione non constet, & docet alijs relatis Gonzalez ad reg. mensum. §. 3. proemial. num. 69.

Limitatur deinde, nisi ex parte prouti ab ordinario concurreret non solum assignatio diei, sed horæ, cuius assignationem non habet proutus à Pontifice. Nam ob illam determinationem præsumitur prouto ordinarij anterior; quia est certior probatio illa, quæ hac determinatione caret. Gonzal. à n. 100. Barbosa 3. p. de potest. Episcop. alleg. 57. n. 15.

5. Inquires qualiter constabit, ordinarij prævenisse Pontificem in collatione?

Huic difficultati respondet Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 3. proem. à n. 147. necessitò constare debere per instrumentum, seu scripturam factam coram notario & testibus se subscribentibus in eodem instrumento, neque sufficere literas ordinarij suo sigillo munitas, neque item factas coram secretario, si secretarius notarius non esset, neque si testes essent domestici, quia facile poterat ordinarij fingere ante datam cum suo secretario, & testibus domesticis. Ne ergo hæc fraus committatur, requiritur (inquit Gonz.) ut ordinarij prouto contra Apostolicam provisionem probetur per notarium, qui est. persona publica, & testes omni exceptione maiores. Quod à fortiori affirmat Gonzalez supra. n. 152. procedere in assertione ordinarij de resignatione coram se facta, quæ contra proutum Apostolicum non probat, nisi posita supradicta solemnitate; Ne fraudibus locus detur. Aliàs facillimò negotio possent ordinarij omnes provisiones Apostolicas eludere, affirmantes coram se beneficia prius fuisse resignata. Extenditurque hæc doctrinam ius Gonzal. n. 150. ut procedat non solum in Episcopis, & alijs collatoribus inferioribus, sed etiam in legatis Cardinalibus, quorum provisiones contra proutum Apostolicum non probant, nisi sub predicta solemnitate. Declarat tamen Gonzal. à n. 167. traditam doctrinam, ut procedat casu quo proutus ab ordinario non esset in possessione ante datam litterarum Apostolicarum, Nam si possessionem obtineret, esto de eius provisione authent-

ricè non constaret: sic præsumenda esset ob favorem possessionis, quæ fraudem excludit. Secundo declarat, ut non procedat casu quo proutus ab ordinario ante datam litterarum Apostolicarum beneficium resignasset, & de hac resignatione constaret saltem per duos testes, quia hæc resignatione facta videtur cessare fraudis præsumptio, quæ in collatione facta ab ordinario præsumi poterat. Tertio declarat non esse locum, si proutio ad duos prælatos pertinere, vel ad ordinarij simul cum capitulo; quia non est credendum tot personas in fraudem esse consenturas. Quarto dicit cessare dictam dispositionem, si proutio ordinarij esset aliqua præsumptio, excludens fraudis præsumptionem; quia una præsumptio aliam vincere potest. Vltimo declarat non esse opus, ut notarius & testes se subscribentes in instrumento collationis ordinarij rogati sint, quia nullibi hæc conditio cavetur.

6. Cæterum est verissimum sit provisionem ordinarij contra proutum apostolicum, seu legatum non probari sufficienter literis ab ordinario sigillatis, ut post alios tradit Mascarell. conclus. 991. à num. 13. Garcia 8. p. de benef. cap. 4. num. 11. esto adesse secretarij episcopi subscriptio, si notarius non esset. At credo si notarij subscriptio adesset, referens testes præsentis testis, sufficienter provisionem ordinarij probari contra quolibet impetrantem, tamen si testes in instrumento non se subscriperint, quia recessivissima praxis est instrumentum publicum non expostulare ad sui fidem testium subscriptionem, ut alijs relatis comprobatur Covar. pract. cap. 20. num. 4. & tradit in præsentis Garc. supra. num. 53. imò addendum exitum hæc probationem esse sufficientem, etiam si testes in instrumento publico nominati domestici essent, aut familiares: quia nec probatio non fit vigore testium, sed vigore instrumenti publici, cui probationi non derogatur notabiliter ex apostitione testium, qui non sint omni exceptione maiores. Garc. 8. p. de benef. cap. 4. num. 55. in fine. Deinde sufficienter proutio ordinarij aduersus Apostolicam comprobatur per subscriptionem testium in instrumento provisionis, tamen non fit per notarium factum. Et idem est si testes examinati deponant de provisione ordinarij annectata. Quia testium probatio legitima est & præsumptionem cessare facit. Quod à fortiori procedit si possessio comprobetur, tamen de collatione non constet. Garc. d. 8. p. de benef. cap. 4. n. 27.

7. Quod si inquiras, quot testes continere debeat instrumentum, & scriptura quæ proutio ordinarij comprobanda est Clata est resolutio, iure communi spectato. Nam iuxta illud duo sufficientes ex textu, & gloss. communiter receptis, c. 1. de fide instrument. c. Authent. de instrumentorum camera. c. 1. de §. sed est instrumentum Covar. pract. c. 20. Burgos de Paz in leg. 3. Tauri. 1. p. num. 127. At spectato iure regio Castellæ tres videtur requiri, nisi sint tabeliones, ex leg. 54. tit. 18. par. 2. si dos escribanos publicos por testigos sin aquel que hace la cartaga, que escriban sus nombres en ella. Osi por ventura tantos escribanos publicos no pudieren aver en el lugar, tomen por testigos tres hombres buenos: sic Covar. dicto esp. 20. n. 4. Joann. Orobus in leg. 3. quis ex argentinis. §. si initium. num. 54. ff. de edendo: comprobanturque potest ex parti communiter recepta, quæ per tabeliones apponuntur tres testes in scriptura publica.

Cæterum multo verius est duos sufficere, etiam ex iure regio. Nam in leg. 111. eodem tit. 18. par. 1. quæ posterior est supradicta leg. 54. duo tantum requiruntur ibi. Orosi no vale la cartaga publica, en que no sea escrito el mes, y el dia e la hora en que fue fecha, e los nomes de dos testigos. Et licet hæc lex solum à contrario sensu prohibitionem faciat, quæ probatio non est ita efficax, eum contrarium alia in lege dispositum sit. At qua in leg. 114. eiusd. tit. expressè deciditur duos testes sufficienter probare, ibi. Eam decimos que toda cartaga, que sea fecha por mano de escribano publico, en que sea escrito los nomes de dos testigos, al menos, e el dia, e la hora, e el lugar, en que fue fecha, es como de feso mostramos, que vale para probar lo que en ella se xere: ideo huic dispositioni standum est, & tradit expressè Grego. Lopez dicta leg. 54. verbo tres. Joann. Gutier. lib. pract. quest. 140. Burgos de Paz in leg. 3. Tauri 1. p. num. 124. c. seqq. & alij quos referi, & sequitur Garcia. 8. p. de benef. cap. 4. num. 51. Neque obstat supradicta leg. 54. requirens tres testes, quia non requiruntur necessariò, sed ad abundantiam ibi: e abunda en una cartaga publica. Item dici potest requisitos esse tres testes, vel à minus duos, ut bene Greg. Lopez, & Joann. Gutier. explicuerunt, & laicus Burgos de Paz, leg. 3. Tauri. 1. p. à num. 124. c. seqq.

PUNCTUM XIV.

An cum Pontifex beneficia vacantia in mensibus ordinarij prouidet, debeat expressè huic iuri derogare, ut eius concessio teneat.

1. Cum Pontifex in 4. mensibus ordinarij concessis beneficia vacantia prouidet, non tenetur huic iuri derogare.
2. An idem sit dicendum, cum ordinario est gratia alternativa concessa? Affirmat Garcia.

- 3 Probabilius est oppositum. Et sit satis contrarius.
- 4 Quid in indulto Cardinalium? Idem sentit Garcia.
- 5 Probabilius esse necessariam derogationem.

Non tenetur Pontifex iuri ordinariorum expresse derogare, cum beneficia vacant in 4. mensibus a iure ordinariis concessis prouidet. Tum quia ipse Pontifex est ordinarius ordinariorum, ac proinde est locus praeuentioni, neque ordinariis est concessa facultas prouidendi priuatiue comparatione Pontificis, sed cumlatiue. Tum & praecipue, quia Pontifex conferens beneficium, nouitiam habet temporis vacationis, & non obitane hac notitia confert. Ergo intendit praegenere. Ergo non est opus alia derogatione, & ita tradit, & pluribus decisionibus Rotae comprobat Gate. 5. p. de benefice. cap. 1. num. 9. & faciunt ea quae tradit Gonzalez ad reg. 8. Canon. 4. & praemial. a num. 67. Verum si absque hac notitia beneficia conferret, credendum est illa conferte, quia existimat non ordinariis, sed sibi iure reservationis competere, & tunc nulla est collatio Pontificis; quia in casu dubio nunquam Pontifex conuenit uelle ordinarios in collatione illis competente praenitit, ut multis relictis docet Gonzalez §. 4. proxi. a num. 6. ad reg. Canon. & gloss. 5. 7. 4. 5.

2 An idem sit dicendum, cum ordinario est gratia alternatiua concessa, & Pontifex prouidet beneficium vacans in mensibus alternatiua. Affirmat Garcia supra. a num. 9. & adducit plures Rotae decisiones in sui fauorem. Idem docet Aloysius Riccius in colle. an. decis. part. 5. collect. 159. August. Barbola 3. part. de poss. Episcop. alleg. 57. num. 16. Mouentur; quia alternatiua nihil aliud facit quam tollere reservationem illorum sex mensium, & relinquere ordinariis potestatem expeditam in illis mensibus prouidendi, sicut relinquit, cum 4. menses concedit. Sed ex concessione 4. mensium non inferitur Pontificem arctatum esse ad derogandum, cum beneficium vacans illis mensibus concedit. Ergo neque arctatur cum beneficium concedit vacans mensibus alternatiua. Et ratio est, quia concedit gratiam, ut accumulatiue prouidere ipse possit, & locus detur praeuentioni. Quod si dicas huic praeuentioni obstat decretum irritans cuiusvis alterius prouisionis ab ordinario in alternatiua conueniam: responderi potest, obstat prouisioni cuiusvis alterius a Pontifice, non autem prouisioni Pontificis. Alias in ipso decreto irritante addit clausulam, per nos successoresque nostros. Ergo dum se, & successores non obligant expresse, non debent censeri obligati.

3 Ceterum spectato iuris rigore credo probabilius non ualere prouisionem Pontificis factam de beneficio vacante mensibus alternatiua, nisi expresse deroget supradictae gratiae. Quod nisi Pontifex id exprimat, non censendus est uelle gratiae alternatiuae derogare. Tum quia haec concessa est ordinariis, & ab ipsis acceptata sub onere residendi. Ergo posita residentia iniuste illis gratia derogaretur. Tum quia nulla facta derogatione credendum est Pontificem intelligere beneficia vacare in mensibus sibi reservatis, vel sibi in mensibus a iure ordinariis concessis, non in concessa speciali gratia, qualis est alternatiua. Praeterea, quia decretum irritans aditum alternatiuae ad prouisionem Pontificis non potest extendi, utpote qui ordinariorum prouisioni frequentius derogare potest, alias ferre nullus esset utilitatis, cum ratio alteri a Pontifice concessa sit facultas prouidendi beneficia accumulatiue cum ordinariis; & ita tenet Mohedan. decis. 1. n. 4. de concess. praebendae. Puteus decis. 492. n. 2. in fine. lib. 1. Felin. in cap. cum ex officio. n. 36. in fine. vers. Quod autem de praescriptione, quos refert, & conlequitur Gonz. ad reg. mens. §. 4. proxi. a num. 20. & seqe.

Neque obstant contraria superius adducta. Concedo per gratiam alternatiuae tolli obstacula, & remoueri reservationem, & ordinarios illam habentes manere expeditos ad prouidenda beneficia illis mensibus vacantia; nego tamen inde inferri censeri Pontificem sibi reliquisse potestatem illa iure ordinario conferendi, sed solum iure extraordinario, & facta derogatione. Tum ob specialitatem gratiae sub onere residendi concessae. Tum ob decretum irritans, quod non inuenitur in concessione facta a iure pro quatuor mensibus. Et licet in ipso decreto non addatur clausula, per nos successoresque nostros, non tollit quominus de Pontificis prouisione ueniat intelligendum. Tum quia alternatiua est specialis gratia derogans communi iuri, cui non censetur Pontifex, nisi exprimat, derogare. Tum quia, nisi Pontificis prouisionem impeditur, ferre nullus esset utilitatis talis alternatiuae concessio.

4 Sed quid dicendum de indulto Cardinalibus sanctae Romanae Ecclesiae concessio, ut possint omnia beneficia suae diocesis prouidere, ita ut omnes aliae prouisiones, etiam per sedem Apostolicam factae, irritae sint, & inanes; an inquam Pontifex praesupponit prouisionem Cardinalium, teneat eius prouisio, qui expresse deroget supradicto indulto?

Affirmat Garcia 5. part. de benefice. cap. 1. a num. 33. Mouetur; quia hoc indultum conceditur Cardinalibus ad remouendum obstaculum reservationis. Ergo solum comprehendit illa beneficia, quae specialiter Cardinalibus reservata sunt: cum autem Cancellaria de mensibus Apostolicis non comprehendat Cardi-

nales, sed potius eos excipiat, ut multis allegatis probat Gonzalez ad reg. mensum. gloss. 24. num. 1. efficitur sane de horum prouisione supradictum indultum non intelligi, sed Cardinales iure ordinario prouideri cumlatiue cum Pontifice, & fauent aliquor Rotae decisiones a Garcia relatae.

5 At uerius mihi apparet indigere Pontificem derogatione supradicti indulti Cardinalibus concessi; ut censetur uelle eorum prouisioni derogare, Concedo namque in restitutione mensium non comprehendendi Cardinales ordinarios collatores, sed potius iuri ordinario relinqui, ut in quibuslibet mensibus possint omnia beneficia prouidere. At huic ordinatae potestati superadditur indultum, ne alius in illorum prouisione se intromittat, neue alterius prouisio etiam per sedem Apostolicam facta ualeat. Ergo censendum est ex vi illius indulti manus ordinarias Pontificis ligatas esse. Tum quia illud indultum ultra concessionem iuris aliquid operari debet, Tum quia de omnibus beneficiis indistincte loquitur. Neque decisiones Rotae dicunt, contrarium, solum enim affirmant non obstat decretum irritans Cardinalibus concessum, quominus Pontifex prouisionem beneficiorum ad Cardinales pertinentium facere possit; sed hoc non iure ordinario, sed extraordinario derogando scilicet gratia illis facta; secus absque tali derogatione. Adde est Rota aliquando tenuit non esse necessariam derogationem expresse indulti Cardinalium in prouisione Pontificia. At re bene perpena necessitatem derogationis firmarunt, ut optime aduertit Gonzalez ad reg. mens. gloss. 5. §. 9. num. 12. cum Puteo decis. 479. lib. 2. Rota decis. 46. lib. 1. par. 3. diuers. & decis. 10. per totam. par. 2. lib. 2. diuers. Flamin. Paris. lib. 6. de resignat. quesi. 5. num. 69. & 70. Mandos. de signatura gratia. tit. condistoria. col. 3. vers. clausulam. Idem tradit Gonzalez gloss. 52. numero 55.

PUNCTVM. XV.

Quae beneficia generali, vel speciali reservatione Pontifici referuntur, & quid, qualisque sit reservatio.

- 1 Quid reservatio sit.
- 2 Est duplex, alia generalis, alia specialis; alia in corpore iuris contenta, alia extra.
- 3 An plures, an unica sit in iure reservatio? Probabilius est unicam esse.
- 4 Beneficia affecta proprie reservata non sunt.
- 5 An reservatio odiosa sit, vel fauorabilis? Resoluitur ut probabilius odiosam esse.

Verum, ut clare constat quae beneficia possit Pontifex conferre absque ulla derogatione iuris alteri quatenus uidentur est, quae sibi uel speciali, uel generali iure referuntur. Nam cessante reservatione quilibet Episcopus in suo Episcopatu conferre omnia beneficia potest, ut constat ex cap. omnes basilicae, cap. nullum. 16. quesi. 7. cap. conuenerunt. de officio ordin. cap. ex frequentibus. de institut. l. p. cum. ex iniunctio. in fine. de haereticis, & tradant pluribus relictis Flamie, de resignat. lib. 1. quesi. 10. a num. 49. & lib. 7. quesi. 14. num. 2. Nicol. Garcia 4. part. de benefice. cap. 1. n. 52. Gonzalez ad reg. 8. Canon. §. 1. proxi. num. 2. l. 2. & gloss. 1. num. 38. August. Barbola 3. part. alleg. 57. num. 1. At posita reservatione Episcopi manus ligatae sunt, & solum Pontifex se intromittere potest in talibus beneficiis conferendis: Quia reservatio nihil aliud est, quam beneficij vacaturi ad se auocatio, ut ex Aena de Folc. tradit Azor. 2. p. lib. 6. cap. 34. q. 1. Quod ita uerum est, ut si forte ordinarius contrarium attentauerit, nullius ualoris sit eius prouisio, ut colligitur ex e. dudum, e. mul. um. sub eo. 3. q. 6. cap. si eo tempore. de electione. in 6. & cap. licet de praebendis in 6. & expressit Nicolaus V. in sua constitutione 6. incipiente. Ad sacram. extra sedem Clem. VII. in constit. 45. incipiente. Admonet. anno 1534. & Gregor. XIII. in constit. 42. incipiente. Quae in Ecclesia Dei. anno 1576. & notauit Barbola d. allegat. 57. num. 18.

2 Duplex est reservatio: alia specialis; alia generalis, quas diuersimode doctores explicant, frequentius tamen, & meo iudicio uerius, cum dicunt generales reservationes eas esse, quibus plura beneficia sub aliqua una ratione referuntur, ut cum referuntur omnia Ecclesiae cathedrae. Abbat. uel prioratus, uel beneficia in curia uacantia, uel uacantia talibus mensibus, uel quae fuerint collectorum, subcollectorum, aut familiarium Pontificis, & similia. Et speciales reservationes eas esse, quibus certa beneficia uel pro certis personis referuntur, sic ex pluribus firmat Garcia 5. p. de benefice. cap. 1. a num. 58. Barbola allegat. 57. num. 18. Gonzalez glossa 30. praecipue num. 1. Azor. 2. p. instit. lib. 6. cap. 34. quesi. 3. Rursum reservatio alia est in corpore iuris contenta, alia extra corpus iuris habetur, cuius notitia, ut bene aduertit Azor. q. 4. non parum utilis est, cum saepe legatis, & aliis facultas sit conferendi beneficia extra corpus iuris referuata. Illam ergo existimo esse in iure contentam, quae in aliquo ex sex libris decretalium, uel e Clementinaum